

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
професор О. М. Власенко
« 4 » бересне 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙ

Освітній рівень	<u>другий (магістерський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>228 «Педіатрія»</u>
Освітня програма	<u>Педіатрія</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «**Психологія емоцій**» підготовки на другому (магістерському) рівні, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 228 «Педіатрія» 1 курсу педіатричного факультету.

Розробник: **Лазуренко О.О.**, доцентка кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидат психологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної та медичної психології
Протокол від «13» червня 2024 року №22

Завідувач кафедри, професор _____ **Матяш М.М.**

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з психологічних дисциплін для лікарських спеціальностей
Протокол №1 від «30» серпня 2024 року

Голова комісії, професор _____ **Матяш М.М.**

Перезатверджено:

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів - 3 кредити	Галузь знань: 22 Охорона здоров'я	Вибіркова
Модулів - 1	Спеціальність: 228 Педіатрія	Рік підготовки: 1.
Змістових модулів - 1		Семестр: 1 або 2
Індивідуальне науково- дослідне завдання: Психологічні теорії емоцій		Лекції: 10 годин
Загальна кількість годин - 90		Практичні заняття: 20 годин
Тижневих годин: аудиторних – 2, самостійна робота студента - 6	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень	Самостійна робота: 60 годин
		Вид контролю: <i>диференційований залік</i>

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Мета:

Мета курсу полягає у всебічному вивченні психологічної сутності емоційної сфери особистості та засвоєнні основних її властивостей, зокрема, функціонування і характеристики емоційних станів, специфіки взаємодії емоцій і процесів розвитку особистості та соціальних відношень, аналізі впливу індивідуальних властивостей на емоційну сферу особистості, усвідомленні ролі емоційних явищ в становленні взаємовідносин між людьми та впливі емоцій на здоров'я людини.

Результати навчання:

Знати місце психології емоцій у системі психологічних наук, її предмет та об'єкт; визначення психології емоцій як науки; сутність та онтогенез емоційної сфери особистості, значення емоцій для здорової і хворої людини, роль емоційної сфери у виникненні та лікуванні психічних і психосоматичних захворювань, сутність поняття та походження емоцій; загальні підходи щодо вивчення проблеми емоційності; сучасний стан проблеми емоцій у психологічній науці; фізіологічні механізми емоцій; зв'язок емоцій з когнітивними процесами; класифікацію методів дослідження емоційної сфери; індивідуальну специфіку емоційних процесів; статеві, фахові та соціокультурні емоційні відмінності; основні параметри прояву емоційних процесів; загальну характеристику емоційних станів; роль емоцій у виникненні та лікуванні психічних і психосоматичних захворювань; вплив спілкування на емоційну сферу особистості; необхідність врахування емоційного стану пацієнта в процесі лікування а також

визначення базових емоцій, психічних станів та основні види емоційних проявів; найбільш ефективні методи емоційного впливу на особистість пацієнта.

Вміти: оперувати понятійно-категоріальним апаратом психології емоцій; характеризувати історію вивчення питання емоцій у сучасній психології; визначати роль емоцій в житті та діяльності людини; аналізувати основні структурні компоненти емоційності та індивідуальні відмінності її прояву; порівнювати особливості перебігу емоційних станів у здорової та хворої людини; класифікувати емоції; пояснити функції емоцій; виявляти особливості прояву емоцій в нормі і патології; розкривати взаємозв'язок емоцій з іншими психічними процесами; охарактеризувати емоційні стани; обґрунтовувати значення і необхідність врахування емоційних властивостей в майбутній професійній діяльності; застосовувати теоретичні концепції різних психологічних шкіл і напрямів у тлумаченні основних питань психології емоцій; визначати основні структурні компоненти емоційної сфери; використовувати методи діагностики емоційної сфери особистості та сучасні техніки управління емоціями; розрізняти патологічні емоційні стани; регулювати емоційні стани; позбавлятися небажаних емоцій; визначати характер емоційних переживань за зовнішніми проявами (виразом обличчя, мімікою, жестами тощо); визначати емоційні відмінності особистості за їхніми проявами в процесі спілкування та діяльності; враховувати емоційний стан пацієнта в процесі лікування та довести необхідність врахування емоційного стану в процесі лікування.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Основні критерії:

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність
- Якість відповіді студента (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою, кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою. Студент отримує позитивну оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та семінарські заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки – 111 балів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні:

ФК 1. Навички опитування та клінічного опитування пацієнта.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювання.

Результати навчання з дисципліни:

ПРН 21. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності.

ПРН 22. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 24. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Психологія емоцій.

1. Проблема емоцій у психології.

Сутність поняття емоцій. Походження емоцій. Роль емоцій у розвитку психіки людини. Загальні підходи щодо вивчення проблеми емоцій. Історія питання. Сучасний стан проблеми емоцій у вітчизняній психологічній науці. Фізіологічні механізми емоцій. Функції півкуль головного мозку та емоції. Основні характеристики (властивості) емоцій. Проблема класифікації емоцій. Питання про позитивні та негативні емоції.

2. Методи дослідження емоційної сфери.

Специфіка дослідження емоційної сфери. Класифікація основних методів дослідження емоцій. Методики дослідження емоційної сфери. Значення дослідження емоційної сфери особистості в діяльності лікаря. Дослідження сприймання емоційного стану людини по виразу її обличчя.

3. Емоції в теоріях емоцій і особистості.

Психоаналітична концепція (афект і мотивація). Вимірювальний підхід (збудження, активація, емоційні шкали). Когнітивні теорії. Емоції як результат біологічних процесів. Когнітивно-афективний підхід. Теорія диференціальних емоцій. Емоції і емоційна система.

4. Емоції і свідомість. Зв'язок емоцій з когнітивними процесами.

Емоції і свідомість як переживання біологічних процесів. Емоції як організуючий фактор свідомості. Емоції і перцептивно-когнітивні процеси. Емоції і відчуття. Емоції і сприймання. Свідомість і стійкі характеристики емоцій.

5. Характеристика емоційної сфери особистості.

Поняття емоційної сфери та її структурних компонентів. Онтогенез емоційної сфери особистості. Проблема культурної детермінації емоційної сфери. Взаємодія емоцій і процесів розвитку особистості та соціальних відношень. Основні напрямки дослідження емоційної сфери.

6. Емоційність в структурі особистості.

Поняття емоційності в психології. Емоційні паттерни як риси особистості. Вплив індивідуальних властивостей на емоційну сферу особистості. Емоції і тіло. Статеві відмінності в емоційності. Фахові відмінності емоційності. Вікові зміни емоційної сфери.

7. Характеристика емоційних станів.

Настрій та його характеристики. Стан ейфорії, радості та задоволення Стан суму та меланхолії. Стан тривоги та страху. Стан паніки. Особливості прояву паніки в екстремальних умовах. Емоційне збудження. Патологічні емоційні стани.

8. Аналіз емоції інтересу.

Характеристики емоції інтересу. Еволюційне значення і розвиток емоції інтересу. Основні функції емоції інтересу. Мімічний вираз інтересу. Фізіологічний прояв емоції інтересу. Суб'єктивне переживання емоції інтересу. Дослідження суб'єктивного переживання емоції.

9. Характеристика радості.

Взаємодія емоції радості з іншими емоціями. Основні функції радості: соціальна та біологічна. Радість і психічне здоров'я. Соматичні прояви радості. Розвиток і соціалізація емоції радості. Психофізіологічне дослідження емоції радості у дорослих.

10. Емоція здивування.

Місце здивування серед інших емоцій. Характеристика і вираження емоції здивування. Основні функції здивування. Значення здивування. Особистісні властивості та виникнення здивування.

11. Сум, горе, депресія.

Основні функції та причини суму. Розвиток і соціалізація емоції суму. Взаємодія суму з іншими емоціями. Сум і горе: біологічні, культурні, психологічні фактори. Індивідуальні відмінності та мімічний вираз емоцій суму, горя. Деякі підходи щодо вивчення депресії.

12. Гнів, неприязнь і презирство.

Причини та значення емоції гніву. Гнів і агресія. Розвиток і соціалізація гніву. Походження емоції неприязні та причини її виникнення. Біологічна і соціальна функції неприязні.

Причини та вираз презирства. Суб'єктивне переживання неприязні і презирства. Мімічний вираз емоцій.

13. Страх і тривога.

Визначення та основні характеристики страху. Причини виникнення страху та його наслідки.

Вираження страху. Фобії та суб'єктивне переживання страху. Взаємодія страху з іншими емоціями. Тривога як емоційний паттерн та її функції.

14. Психологічні особливості сорому.

Біологічні та психологічні характеристики сорому. Мімічний вираз сорому. Причини та переживання сорому. Еволюційно-біологічні і психологічні функції сорому. Соціокультурні фактору сорому. Взаємодія сорому з іншими емоціями та соціальною поведінкою. Сором і сексуальний розвиток, сором і депресія.

15. Управління емоціями.

Регуляція емоційних станів. Умови саморегуляції. Механізми саморегуляції. Методи саморегуляції. Позбавлення небажаних (негативних) емоцій. Дихання і емоції. Комплекс вправ. Сучасні технічні засоби зняття стресу. Техніки управління страхом.

16. Спілкування і емоційна сфера особистості.

Спілкування як фактор розвитку емоційної сфери. Вплив різних боків спілкування на емоційну сферу. Роль емоційних явищ в становленні взаємовідносин між людьми. Виразність мовлення як прояв емоційного складу людини в процесі спілкування. Вплив емоційності людини на виразність її мовлення.

17. Емоції і здоров'я людини.

Значення емоцій для здорової і хворої людини. Роль емоційної сфери у виникненні та лікуванні психічних і психосоматичних захворювань. Емоції в нормі і патології. Порушення емоційної сфери особистості. Розлади емоцій. Особливості структурних компонентів емоційної сфери у здорових людей. Взаємозв'язок між компонентами емоційної сфери у хворих на невроз. Необхідність врахування емоційного стану в процесі лікування. Емоційне здоров'я і гармонійний розвиток особистості.

18. Стрес як причина захворювань.

Стрес і його роль в житті людини. Стресовий стан і негативні емоції. Соціально-психологічні дослідження стресу. Роль особистісних властивостей в розвитку психологічного стресу. Стрес в професійній діяльності лікаря. Стрес в родині. Стрес: біологічні закони і особливості поведінки.

19. Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників.

Вплив професійної діяльності на особистість. Масштаб проблеми емоційного вигорання у медичних працівників. Загальні характеристики та особливості синдрому емоційного вигорання. Динаміка розвитку та модель формування синдрому емоційного вигорання.

20. Корекція і профілактика емоційного вигорання.

Механізми психологічного захисту при синдромі вигорання. Стратегії профілактики і корекції синдрому емоційного вигорання. Освітня стратегія. Психотерапевтичні техніки, спрямовані на профілактику і корекцію синдрому емоційного вигорання.

21. Емоційна компетентність фахівця.

Феномен емоційної компетентності. Емоційний інтелект та емоційна компетентність: проблеми співвідношення. Теоретичний та емпіричний аспекти дослідження емоційної компетентності особистості. Проблема розвитку емоційної компетентності як складова професійної підготовки. Професійно важливі якості особистості майбутнього фахівця-лікаря

та їх значення в розвитку емоційної компетентності. Діагностика компетентності у сфері емоцій. Тренінг емоційної компетентності.

22. Розвиток емоційної сфери та формування емоційної компетентності особистості.

Емоційна складова професійної діяльності. Емоційна готовність медичного психолога до професійної діяльності. Психологічні особливості формування емоційної сфери та емоційної компетентності майбутніх медичних фахівців на етапі професійного становлення. Шляхи та засоби розвитку емоційної сфери особистості. Модель формування емоційної сфери майбутнього фахівця.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п.п .	Назва теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Всього годин
Модуль 1. Психологія емоцій					
1.	Проблема емоцій в психології.	2	2	2	6
2.	Методи дослідження емоційної сфери.	-	-	2	2
3.	Емоції в теоріях емоцій і особистості.	-	2	2	4
4.	Емоції і свідомість. Зв'язок емоцій з когнітивними процесами.	-	-	4	4
5.	Характеристика емоційної сфери особистості.	2	2	2	6
6.	Емоційність в структурі особистості.	-	2	2	4
7.	Характеристика емоційних станів.	-	2	4	6
8.	Аналіз емоції інтересу.	-	-	2	2
9.	Характеристика радості.	-	-	2	2
10.	Емоція здивування.	-	-	2	2
11.	Гнів, неприязнь і презирство.	-	-	2	2
12.	Сум, горе, депресія.	-	-	2	2
13.	Гнів, неприязнь і презирство.	-	-	2	2
14.	Страх і тривога.	-	-	2	2
15.	Психологічні особливості сорому.	-	-	2	2
16.	Управління емоціями.	-	-	4	4
17.	Спілкування і емоційна сфера особистості.	2	2	2	6
18.	Емоції і здоров'я людини.	-	2	2	4
19.	Стрес як причина захворювань.	-	2	2	4
20.	Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників	2	2	2	6

21.	Корекція і профілактика емоційного вигорання.	-	-	6	6
22.	Емоційна компетентність фахівця.	2	2	2	6
23.	Розвиток емоційної сфери та формування емоційної компетентності особистості	-	-	6	6
	ВСЬОГО:	10	20	60	90

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Проблема емоцій в психології.	2
2.	Характеристика емоційної сфери особистості.	2
3.	Спілкування і емоційна сфера особистості.	2
4.	Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників.	2
5.	Емоційна компетентність фахівця	2
	ВСЬОГО:	10

6. Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Психологія емоцій» семінарські заняття не заплановані.

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	К-сть годин
1.	Проблема емоцій в психології.	2
2.	Емоції в теоріях емоцій і особистості.	2
3.	Характеристика емоційної сфери особистості	2
4.	Емоційність в структурі особистості.	2
5.	Характеристика емоційних станів.	2
6.	Спілкування і емоційна сфера особистості.	2
7.	Емоції і здоров'я людини.	2
8.	Стрес як причина захворювань.	2
9.	Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників	2
11.	Емоційна компетентність фахівця.	2
	ВСЬОГО:	20

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Психологія емоцій» лабораторні заняття не заплановані.

9. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п.п.	Тема	К-ть годин
1.	Проблема емоцій в психології.	2
2.	Методи дослідження емоційної сфери.	2
3.	Емоції в теоріях емоцій і особистості.	2

4.	Емоції і свідомість. Зв'язок емоцій з когнітивними процесами.	4
5.	Характеристика емоційної сфери особистості.	2
6.	Емоційність в структурі особистості.	2
7.	Характеристика емоційних станів.	4
8.	Аналіз емоції інтересу.	2
9.	Характеристика радості.	2
10.	Емоція здивування.	2
11.	Гнів, неприязнь і презирство.	2
12.	Сум, горе, депресія.	2
13.	Гнів, неприязнь і презирство.	2
14.	Страх і тривога.	2
15.	Психологічні особливості сорому.	2
16.	Управління емоціями.	4
17.	Спілкування і емоційна сфера особистості.	2
18.	Емоції і здоров'я людини.	2
19.	Стрес як причина захворювань.	2
20.	Проблема синдрому емоційного вигорання у медичних працівників	2
21.	Корекція і профілактика емоційного вигорання.	6
22.	Емоційна компетентність фахівця.	2
23.	Розвиток емоційної сфери та формування емоційної компетентності особистості	6
	ВСЬОГО:	60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ - підготовка повідомлення або написання повідомлення-відповіді (на основі опрацювання першоджерел) на запропоновані запитання чи завдання:

Тематика рефератів та доповідей за переліком

1. Аналіз основних психологічних концепцій дослідження емоцій.
2. Сучасний стан проблеми емоцій у вітчизняній та зарубіжній психологічній науці.
3. Особливості індивідуального емоційного реагування.
4. Проблеми емоційності у сучасній психології емоцій та дослідженнях емоційної сфери?
5. Погляди науковців на феномен емоційної компетентності.
6. Складові професійної компетентності лікаря.
7. Емоційна компетентність як особистісна якість і складова професійної діяльності лікаря.
8. Структурні компоненти емоційної компетентності лікаря, їх психологічні особливості.

9. Емпатія як важлива складова професійної компетентності лікаря.
10. Хронічний стрес у професійній діяльності лікаря.
11. Основні ознаки синдрому емоційного вигорання.
12. Профілактика синдрому емоційного вигорання у лікарів.
13. Значення емоцій для здорової і хворої людини
14. Роль емоцій у виникненні та лікуванні психічних і психосоматичних захворювань.
15. Причини виникнення емоційних розладів.
16. Порушення емоційної сфери.
17. Корисність і шкідливість емоційних впливів на організм людини.
18. Профілактика психосоматичних захворювань.
19. Емоційний компонент у структурі спілкування.
20. Проблема культурної детермінації емоційної сфери.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Психологія емоцій» застосовуються наступні методи навчання:

- усне обговорення питань теми із залученням більшості студентів групи;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- робота в групах;
- аналіз кейсів;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

12. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ОЦІНЮВАННЯ

Методами контролю є: усний, письмовий, програмований, підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є **диференційований залік**.

Диференційований залік з дисципліни «Психологія емоцій» – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання та виконання завдань самостійної роботи і, відповідно до навчального плану, не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті, після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання індивідуального завдання.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів з дисципліни
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		

		ь						ни*
Модуль 1 90\3.0	1	10	19	15	11	0	10	111

Вага кожної теми у межах курсу в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі.

Мінімальна кількість балів з дисципліни, яку повинен набрати студент при її вивченні для отримання диференційованого заліку становить 111 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів (доповідь написаного реферату, презентація тощо), яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Види роботи	Сума балів	Форма підсумкового контролю
Поточна успішність (тем практичних занять – 10; 1 тема – 19 балів)	190	Диф. залік
Самостійна робота –	10	
ВСЬОГО:	200	

ШКАЛА ECTS

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною. 5-бальна нормована для успішних студентів

Оцінка за національною шкалою	Границі оцінок ECTS	Оцінка ECTS	Пояснення
Відмінно	170-200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре	155 -169	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	140 - 154	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно	125 - 139	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)

	111 - 124	Е	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
Незадовільно	60 - 110	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	1 - 59	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Рекомендована література.
2. Мультимедійний лекційний матеріал.
3. Перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни:

1. Сутність понять емоція, емоційність, емоційна сфера особистості.
2. Походження емоцій.
3. Роль емоцій у розвитку психіки людини.
4. Загальні підходи щодо вивчення проблеми емоцій.
5. Сучасний стан проблеми емоцій у вітчизняній та зарубіжній психологічній науці.
6. Фізіологічні механізми емоцій.
7. Основні характеристики (властивості) емоцій.
8. Проблема класифікації емоцій. Питання про позитивні та негативні емоції.
9. Взаємодія емоцій, процесів розвитку особистості і соціальних відношень.
10. Специфіка дослідження емоційної сфери.
11. Класифікація основних методів дослідження емоцій. Методики дослідження емоційної сфери.
12. Значення дослідження емоційної сфери особистості в діяльності лікаря.
13. Емоції в теоріях емоцій і особистості.
14. Емоції як результат біологічних процесів.
15. Емоції і емоційна система.
16. Емоції як організуючий фактор свідомості.
17. Емоції і перцептивно-когнітивні процеси.
18. Свідомість і стійкі характеристики емоцій.
19. Поняття емоційної сфери та її структурних компонентів.
20. Онтогенез емоційної сфери особистості.
21. Проблема культурної детермінації емоційної сфери.
22. Емоційність в структурі особистості. Поняття емоційності в психології.
23. Емоційні паттерни як риси особистості.
24. Вплив індивідуальних властивостей на емоційну сферу особистості.
25. Емоції і тіло.
26. Статеві і фахові відмінності в емоційності.
27. Вікові зміни емоційної сфери.
28. Настрій та його характеристики.
29. Стан ейфорії, радості та задоволення.
30. Стан суму та меланхолії.
31. Стан тривоги та страху.
32. Стан паніки. Особливості прояву паніки в екстремальних умовах.
33. Емоційне збудження.
34. Патологічні емоційні стани.
35. Еволюційне значення і розвиток емоції інтересу.

36. Основні функції емоції інтересу.
37. Фізіологічний прояв емоції інтересу.
38. Основні функції радості: соціальна та біологічна.
39. Радість і психічне здоров'я. Соматичні прояви радості.
40. Характеристика, функції і вираження емоції здивування.
41. Сум і горе: біологічні, культурні, психологічні фактори.
42. Деякі підходи щодо вивчення депресії.
43. Причини та значення емоції гніву. Гнів і агресія.
44. Походження емоції неприязні та причини її виникнення. Біологічна і соціальна функції неприязні.
45. Причини та вираз презирства.
46. Причини виникнення страху та його наслідки. Вираження страху.
47. Фобії та суб'єктивне переживання страху.
48. Біологічні, психологічні та соціокультурні характеристики сорому. поведінкою.
49. Стрес як причина захворювань. Стресовий стан і негативні емоції.
50. Роль особистісних властивостей в розвитку психологічного стресу.
51. Стрес в професійній діяльності лікаря.
52. Значення емоцій для здорової і хворої людини.
53. Роль емоційної сфери у виникненні та лікуванні психічних і психосоматичних захворювань.
54. Емоції в нормі і патології.
55. Порушення емоційної сфери особистості. Розлади емоцій.
56. Необхідність врахування емоційного стану в процесі лікування.
57. Управління емоціями.
58. Регуляція емоційних станів. Умови і механізми саморегуляції.
59. Методи саморегуляції. Позбавлення небажаних (негативних) емоцій.
60. Спілкування як фактор розвитку емоційної сфери.
61. Роль емоційних явищ в становленні взаємовідносин між людьми.
62. Виразність мовлення як прояв емоційного складу людини в процесі спілкування.
63. Проблема синдрому емоційного вигоряння у медичних працівників.
64. Масштаб проблеми емоційного вигоряння у медичних працівників.
65. Загальні характеристики та особливості синдрому емоційного вигоряння.
66. Динаміка розвитку та модель формування синдрому емоційного вигоряння.
67. Корекція і профілактика емоційного вигоряння.
68. Механізми психологічного захисту при синдромі вигоряння.
69. Стратегії профілактики і корекції синдрому емоційного вигоряння.
70. Психотерапевтичні техніки, спрямовані на профілактику і корекцію синдрому емоційного вигоряння.
71. Феномен емоційної компетентності.
72. Емоційний інтелект та емоційна компетентність: проблеми співвідношення.
73. Теоретичний та емпіричний аспекти дослідження емоційної компетентності особистості.
74. Проблема розвитку емоційної компетентності як складова професійної підготовки.
75. Професійно важливі якості особистості майбутнього фахівця-лікаря та їх значення в розвитку емоційної компетентності.
76. Діагностика компетентності у сфері емоцій.
77. Емоційна складова професійної діяльності.
78. Емоційна готовність медичного психолога до професійної діяльності.
79. Особливості формування емоційної сфери майбутніх фахівців на етапі професійного становлення.
80. Шляхи та засоби розвитку емоційної сфери особистості.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. – Київ: Книга плюс, 2018.
2. Лазуренко О.О. Формування емоційної компетентності майбутнього лікаря. – К., 2017.

Допоміжна:

1. Лазуренко О.О. Емоційна компетентність лікаря: теоретичні підходи дослідження, проблема формування. – К., 2018.
2. Максименко С. Д. Загальна психологія. – К., 2000.
3. Масименко С.Д. Психологія особистості. – К., 2007.
4. Максименко С.Д. Психологія учіння: генетико-моделюючий метод. – К. 2012.
5. Bar-On, R. Emotional Intelligence Inventory (EQ-i): Technical Manual. Toronto, Canada: Multi-Health Systems, 1997. – 278 p.
6. Mayer, J.D., Salovey, P. The intelligence of emotional intelligence // Intelligence – N.Y., 1993. – 433-442 p.
7. Mayer, J.D., Salovey, P., Caruso, D.& Sitarenios, G; Emotional intelligence as standard intelligence//Emotion, 2001. – V 1. – 232-242 p.

15. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

1. <http://pidruchniki.com/>
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>